

Reisemålsutvalget

Kopi: Norsk Friluftsliv, Den Norske Turistforening
Unesco verdensarv Vestnorsk Fjordlandskap og Lofotrådet
Klima- og miljødepartementet, Miljødirektoratet

1. desember 2022

BESØKSBIDRAG

Friluftsrådernes Landsforbund (FL) har mottatt kopi av Norsk Friluftslivs brev til reisemålsutvalget om besøksbidrag/fellesgodefinansiering og allemannsretten, datert 2. september, og Unesco verdensarv Vestnorsk Fjordlandskap og Lofotrådets brev og innspill til Norsk Friluftslivs brev datert 10. oktober.

FL er paraplyorganisasjon for 28 interkommunale friluftsråd med 228 medlemskommuner. Vår hovedoppgave er å arbeide for styrking av det allmenne friluftsliv gjennom egne initiativ og ved å støtte arbeidet til tilsluttede friluftsråd. Det er derfor naturlig for oss å gi vårt innspill til saken. Vi vil presisere at vårt innspill er knytta til innføring av besøksbidrag e.t. knytta til bruk av naturområder.

Styret i FL behandla saken på møte 21. november, og gjorde slikt vedtak:

- 1. FL foreslår at det innføres en tilskuddsordning over statsbudsjettet, etter mønster fra nasjonale turiststier, for å tilrettelegge og forvalte naturområder med stor turisttilstrømming.**
- 2. FL fraråder at det innføres besøksbidrag, turistskatt e.l. for bruk av naturområder fordi det vil komme i konflikt med allemannsretten og innebærer en fare for uheldige naturinngrep og nedbygging av natur når en mangler forankring for tiltakene i offentlig friluftslivsforvaltning.**

Gjennom flere ti-år er viktige naturområder tilrettelagt for stor bruk gjennom tilrettelegging av parkeringsplasser og annen adkomst, bygging av turveger og tilrettelegging av stier, bygging av toaletter, etablering av renovasjonsordninger, skilting, merking og andre informasjonstiltak. Gjennom positive tilretteleggingstiltak er stor ferdsel kanalisert til de områdene som tåler det best. For enkelte områder dreier det seg om flere hundre tusen besøkende hvert år. Eksempler er Jærstrendene og friluftsområder på Hvaler. Klima- og miljødepartementets tilskuddsordning for sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder har vært avgjørende.

Tilsvarende er det høsta gode erfaringer med ordningen Nasjonale turiststier. Her har en med ekstra midler til stier til spektakulære turmål som brått fikk en stor økning i antall besøkende, løst viktige utfordringer med slitasje, forsøpling og sikkerhet. Det er de samme tilretteleggingstiltakene som omfattes av den ordinære tilskuddsordningen til friluftslivsformål som er aktuelle og som har vist seg virkningsfulle her. I tillegg har det vært behov for ekstra informasjonstiltak – dels gjennom personlig veiledning til turistene.

FL mener disse erfaringene må legges til grunn for å løse tilsvarende utfordringer i naturområder som har eller raskt får stor økning i antall besøkende. FL foreslår at det etableres en ny tilskuddspost på Klima- og miljødepartementets budsjett, og vil også følge opp dette i vårt innspill til statsbudsjettet for 2024. Alternativt kan ordningen med nasjonale turiststier utvides til også å gjelde turist-naturområder. Ut fra erfaringene med Nasjonale turiststier mener vi en slik tilskuddsordning må være på minst 10 mill årlig.

Vår hovedbegrunnelse for å frarå innføring av besøksbidrag, turistskatt e.t. for bruk av naturområder, er at vi mener slike ordninger direkte eller indirekte vil komme i konflikt med allemannsretten. Allemannsretten er en grunnmur i det norske samfunn med fundamental betydning for folks like rett til friluftsliv og bruk av utmarka med den enorme betydning det har for trivsel, helse og likhet mellom mennesker.

Videre vil vi peke på den lange norske tradisjonen med felles tilrettelegging for friluftslivsbruk – enten det er for fastboende eller turister, med overordna ansvar hos miljømyndighetene. Dette er også gjennomført i samarbeidet mellom Innovasjon Norge, Den Norske Turistforening og FL i Merkehåndboka: «Merkehåndboka legges til grunn for alt arbeid med turruter både som friluftslivs- og reiselivstiltak, og fungerer som en nasjonal standard for tilrettelegging og synliggjøring av turruter.»

Med all den kunnskap vi nå har om naturkrise – som FN fastslår at er like alvorlig som klimakrise, er det særdeles viktig at alle tilretteleggingstiltak vurderes helhetlig slik at vi begrenser nedbygging av natur og unngår uheldige, feilplasserte eller overdimensjonerte tilretteleggingstiltak. Vi frykter alvorlige negative konsekvenser for naturmangfold om tiltakenes plassering og omfang skal styres av økonomiske muligheter gjennom besøksbidrag, turistskatt e.t. Tilrettelegging for friluftsliv – både for fastboende og turister, må fortsatt skje som en del av nasjonal helhetlig friluftslivspolitikkk der rett sti på rett sted og naturvennlig tilrettelegging er klare rammer.

Vennlig hilsen
Friluftsrådenes Landsforbund

Vebjørn Krogsæter (s)
Styreleder

Morten Dåsnes
Daglig leder